

Datum **Dnr**
24.11.2000 4012/565/200

Ikraftträdelse- och giltighetstid
1.12.2000–tills vidare

Bemyndigande
Lagen om handel med utsäde
(728/2000)

Motsvarande EG-rättsakter
Rådets direktiv 66/402/EEG
Rådets direktiv 98/95/EG
Rådets direktiv 98/96/EG
Kommissionens direktiv 99/8/EG
Kommissionens direktiv 99/54/EG
Kommissionens beslut 80/755/EEG
Kommissionens beslut 94/650/EG

**JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIETS FÖRORDNING OM HANDEL MED
UTSÄDE AV STRÅSÄD**

I enlighet med jord- och skogsbruksministeriets beslut föreskrivs med stöd av 4 § 1 mom., 6 §, 9 § 2 mom., 10 § 2 mom., 11 § 4 mom., 12 § 2 mom., 13 § 2 mom. och 21 § 3 mom. lagen den 4 augusti 2000 om handel med utsäde (728/2000):

1 §

Tillämpningsområde

Denna förordning tillämpas på produktion, certifiering, marknadsföring och import av utsäde av stråsäd.

På export av utsäde av stråsäd tillämpas 3, 4 och 5 § i denna förordning.

2 §

Definitioner

I denna förordning avses med

1) *stråäd* växter av följande arter:

Havre	<i>Avena sativa</i> L.
Korn	<i>Hordeum vulgare</i> L.
Ris	<i>Oryza sativa</i> L.
Kanariegräs	<i>Phalaris canariensis</i> L.
Råg	<i>Secale cereale</i> L.
Durra (Sorghum)	<i>Sorghum bicolor</i> (L.) Moench
Sudangräs	<i>Sorghum sudanense</i> (Piper) Stapf.
Rågvete	x <i>Triticosecale</i> Wittm.
Vete	<i>Triticum aestivum</i> L. emend. Fiori et Paol.
Durumvete	<i>Triticum durum</i> Desf.
Speltvete	<i>Triticum spelta</i> L.
Majs	<i>Zea mays</i> L. (partim)

Stråsäden omfattar också följande hybrider som uppstår vid korsning av durra och sudangräs:

Sorghum bicolor (L.) Moench x
Sorghum sudanense (Piper) Stapf.,
 (nedan *Sorghumkorsningar*).

Hybridutsäde skall uppfylla kraven på utsäde av arterna i fråga.

- 2) *sorter*, när det är fråga om rena linjer och hybrider av majs och Sorghumkorsningar
- populationssort: en tillräckligt enhetlig och stabil sort,
 - inavlade linje: en tillräckligt enhetlig och stabil linje som erhållits antingen genom artificiell självbefruktning, åtföljd av förädling under flera på varandra följande generationer, eller genom likvärda förfaranden,
 - enkelhybrid: första generationen av en av förädlaren definierad korsning mellan två inavlade linjer,
 - dubbelhybrid: första generationen av en av förädlaren definierad korsning mellan två enkelhybrider,
 - trevägshybrid: första generationen av en av förädlaren definierad korsning mellan en inavlade linje och en enkelhybrid,
 - top cross-hybrid: första generationen av en av förädlaren definierad korsning mellan en inavlade linje eller en enkelhybrid och en populationssort,
 - populationkorsning: första generationen av en av förädlaren definierad korsning mellan ett odlingsmaterial från basutsäde av två populationssorter.
- 3) *basutsäde*, förkortning B, utsäde (andra än hybrider av havre, korn, ris, kanariegräs, råg, rågvete, vete, durumvete och speltvete)
- som har framställts under förädlarens ansvar i enlighet med vedertagen praxis för upprätthållande av sorten,
 - som är avsett för framställning av certifikatutsäde,
 - som uppfyller kraven i bilaga 1 och 2 för basutsäde, och
 - som en certifieringsmyndighet har certifierat.

Tre generationer av basutsäde får framställas.

- 4) *basutsäde*, förkortning B, utsäde (hybrider av havre, korn, ris, råg, vete, durumvete, speltvete och självpollinerande rågvete)
 - a) som har framställts under förädlarens ansvar i enlighet med vedertagen praxis för upprätthållande av sorten,
 - b) som är avsett för framställning av hybrider,
 - c) som uppfyller kraven i bilaga 1 och 2 för basutsäde, och
 - d) som en certifieringsmyndighet har certifierat.

- 5) *certifikatutsäde*, förkortning C, utsäde (andra än hybrider av kanariegräs; råg, durra, sudangräs och majs samt hybrider av havre, korn, ris, vete, durumvete, speltvete och självpollinerande rågvete)
 - a) som härstammar direkt från basutsäde,
 - b) som är avsett för andra ändamål än framställning av utsäde,
 - c) som uppfyller kvalitetskraven i bilaga 1 och 2 för certifikatutsäde, och
 - d) som en certifieringsmyndighet har certifierat.

Som certifikatutsäde kan på sortförädlarens eller sortägarens begäran certifieras också ett utsädesparti som härstammar från ett av förädlaren framställt förökningsmaterial av en sort vilket föregår basutsäde och uppfyller kvalitetskraven för basutsäde.

- 6) *certifikatutsäde av första generationen*, förkortning C1, utsäde (andra än hybrider av havre, korn, ris, rågvete, vete, durumvete och speltvete)
 - a) som härstammar direkt från basutsäde,
 - b) som är avsett för framställning av certifikatutsäde av andra generationen eller för andra ändamål än framställning av utsäde,
 - c) som uppfyller kvalitetskraven i bilaga 1 och 2 för certifikatutsäde av första generationen, och
 - d) som en certifieringsmyndighet har certifierat.

Som certifikatutsäde av första generationen kan på sortförädlarens eller sortägarens begäran certifieras också ett utsädesparti som härstammar från ett av förädlaren framställt förökningsmaterial av en sort vilket föregår basutsäde och uppfyller kvalitetskraven för basutsäde.

- 7) *certifikatutsäde av andra generationen*, förkortning C2, utsäde (andra än hybrider av havre, korn, ris, rågvete, vete, durumvete och speltvete)
 - a) som härstammar direkt från basutsäde eller från certifikatutsäde av första generationen,
 - b) som uppfyller kvalitetskraven i bilaga 1 och 2 för certifikatutsäde av andra generationen och
 - c) som en certifieringsmyndighet har certifierat.

Som certifikatutsäde av andra generationen kan, på sortförädlarens eller sortägarens begäran, certifieras också ett utsädesparti som härstammar från ett av förädlaren framställt förökningsmaterial av en sort vilket föregår basutsäde och uppfyller kvalitetskraven för basutsäde.

- 8) *certifieringsmyndighet* utsädeskontrollmyndigheten i en medlemsstat i Europeiska unionen (EU) och utsädeskontrollmyndigheten i något annat land vars system för utsädeskontroll Europeiska gemenskapernas (EG) kommission har erkänt som likvärdigt med EG:s system.
- 9) *certifiering* försegling under officiellt överinseende av försäljningsemballagen för ett handelsparti stamutsäde, basutsäde och certifikatutsäde och förseende av partiet med ett garantibevis efter det att det vid granskningen av utsädesodlingen och kontrollen av ett officiellt taget prov på det rensade utsädespartiet har konstaterats att sorten är korrekt namngiven och att utsädespartiet är sortäkta samt att det uppfyller kvalitetskraven för utsädeskategorin enligt denna förordning.
- 10) *officiell efterkontroll* en sådan fältförsöksgranskning som en befullmäktigad myndighet har utfört på utsädespartierna och som överensstämmer med EG-lagstiftningen.
- 11) *officiella åtgärder*
- a) uppgifter och åtgärder som förutsätts i denna förordning och som en anställd vid Kontrollcentralen för växtproduktion (kontrollcentralen) utför,
 - b) åtgärder som avses i denna förordning och som en person som kontrollcentralen har auktoriserat vidtar på uppdrag av kontrollcentralen och under kontrollcentralens ansvar,
 - c) biträdande sysslor som utförs av någon som har förordnats att bistå en person som avses i punkt a eller b.
- 12) *packeri* en näringsidkare som rensar eller förpackar utsäde för marknadsföring.

3 §

Förpackningstillstånd

Förpackningstillstånd enligt 11 § lagen om handel med utsäde (728/2000) skall sökas skriftligen hos kontrollcentralen. Ansökan om ett nytt förpackningstillstånd skall göras senast tre månader innan ett gällande förpackningstillstånd upphör att gälla.

Som villkor för beviljandet av förpackningstillstånd skall ställas att följande punkter i packeriets verksamhet har ordnats adekvat:

- åtskiljandet av utsädespartier från varandra,
- provtagningen,
- utsädesodlingen, om packeriet också självt framställer utsäde,
- anskaffningen av råpartier,
- märkningen av partier,
- rensningen av utsädespartier,
- förpackandet,
- appliceringen av garantibevis,
- framställningen av homogena blandningar,
- lagringen.

4 §

Anmälningsplikt

Av den anmälan om näringsidkarens verksamhet som avses i 12 § lagen om handel med utsäde skall framgå näringsidkarens namn, verksamhetsställe och kontaktinformation samt verksamhetens art och omfattning.

Anmälan om inledande av verksamheten skall lämnas in till kontrollcentralen minst sju dagar innan verksamheten inleds. Anmälan om nedläggning av verksamheten eller om förändringar i verksamheten skall lämnas in till kontrollcentralen utan dröjsmål.

5 §

Register

Näringsidkaren skall föra ett register enligt 13 § lagen om handel med utsäde över alla utsädespartier och uppehålla det i tre år med avseende på granskning.

Registret skall uppdateras, och i det skall för varje parti antecknas följande:

- säljaren,
- datum för köpet,
- handelspartiets referensnummer,
- vikten,
- köparen i det första handelsledets namn och kontaktinformation,
- leveransdatum.

Packeriet skall dessutom som en del av registret uppehålla de beslut med anledning av odlingsgranskningar och de mottagningsbevis som gäller råpartier av utsäde.

6 §

Sorter som kan certifieras

Kontrollcentralen får för marknadsföring i Finland certifiera endast utsädespartier av sorter som införts i den nationella växtsortslistan och utsäde av sorter beträffande vilka resultat från de officiella sortförsöken under minst en vegetationsperiod finns. Utsädespartier av en sort som strukits från sortlistan får certifieras under två år efter att sorten har strukits från listan.

Kontrollcentralen får för marknadsföring i övriga medlemsstater i EU certifiera endast utsädespartier av sorter som införts i EG:s sortlista.

På begäran av sortägaren eller en representant för sorten kan kontrollcentralen för förökning av sorten certifiera ett utsädesparti av en sort som inte har införts i växtsortslistan eller i listan över sorter som ingår i officiella sortförsök. Detta gäller också förädlarens linjematerial. Sorter av arter beträffande vilka åskiljbarheten, beständigheten och enhetligheten testas (DUS-test) skall ha en sortbeskrivningshandling.

Certifieringen förutsätter att den som låter undersöka en sort som är skyddad i enlighet med lagen om växtförädlarrätt (789/1992) har fått samtycke av den som äger rättigheterna till sorten.

7 §

Kontroller som certifieringen förutsätter

Certifieringen förutsätter att

- 1) utsädesodlingar där utsädespartier som är avsedda för certifiering framställs har granskats. Vid granskningen skall i enlighet med Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling OECD:s praxis undersökas om odlingen uppfyller kraven i bilaga 1. En kontrollör som kontrollcentralen har auktoriserat skall granska odlingar av basutsäde och en generation som föregår basutsäde. Odlingar av annat utsäde som är avsett att certifieras får granskas av en av kontrollcentralen auktoriserad kontrollör som representerar en fröaf-fär.
- 2) en av kontrollcentralen auktoriserad provtagare i enlighet med den internationella frökontrollorganisationen ISTA:s praxis tar officiella och representativa prov på utsädespartier som har rensats och skall certifieras. Det utsädesparti av vilket provet tas skall vara enhetligt och homogent. Utsädespartiet får vara högst så stort som anges i bilaga 3. Provet skall vara åtminstone så stort som anges i bilaga 3.
- 3) kontrollcentralen i enlighet med ISTA:s praxis skall kontrollera om ett prov som tagits i enlighet med punkt 2 uppfyller kraven i bilaga 2.
- 4) kontrollcentralen vid en officiell efterkontroll som utförs i enlighet med OECD:s praxis skall kontrollera äktheten hos ett utsädesparti som är avsett att utgöra grundutsäde, och partiet skall uppfylla kvalitetskraven i denna förordning. Kontrollcentralen skall vid en officiell efterkontroll dessutom i fråga om den certifierade kategorin av utsädesgenerationen kontrollera 10 procent av utsädespartierna av självpollinerande arter och 25 procent av utsädespartierna av korspollinerande arter.

Granskningsperioden börjar den 1 juli och slutar den 30 juni följande år. Med avseende på den nya granskningsperioden kan prov på sådana utsädespartier som har blivit överåriga tas tidigast den 1 juli året i fråga.

8 §

Marknadsföring

Endast certifikatutsäde av sådana sorter som har införts i EG:s sortlista eller Finlands nationella sortlista och utsäde av sorter beträffande vilka resultat från de officiella sortförsöken under minst en vegetationsperiod finns får marknadsföras.

När en sort som inte har införts i den nationella växtsortslistan marknadsförs för jordbruksproduktion, genom presentation i en facktidskrift som sprids bland jordbrukare, i en broschyr eller prislista eller annars offentligt, skall av presentationen framgå om sortens odlingsvärde har undersökts genom sortförsök i Finland och om sortens lämplighet för växtförhållandena i Finland har utretts. Av texten skall tydligt framgå, beroende på fallet, att sorten

- ingår i de officiella sortförsöken,
- inte ingår i de officiella sortförsöken, eller
- har ingått i de officiella sortförsöken, men inte har införts i sortlistan.

Vid marknadsföring av utsäde som har framställts i någon annan av EU:s medlemsstater skall kontrollcentralen tillställas ett officiellt intyg över utsädespartiet av vilket det framgår att den odling där utsädet har framställts och ett minst 1 kg stort officiellt prov som har tagits på utsädet vid en officiell kontroll har konstaterats vara fria från flyghavre eller, om ingen flyghavregranskning har utförts på odlingen, en utredning om att ett 3 kg stort prov på utsädet har undersökts och befunnits vara fritt från flyghavre.

9 §

Undantag

Avvikelser från vad som bestäms i 6 och 8 §:

1) Kontrollcentralen kan certifiera sådant utsäde av kategorin basutsäde som inte uppfyller kravet på grobarhet för basutsäde, om utsädesleverantören garanterar en viss grobarhet och uppger denna på en särskild etikett som fästs på emballaget och som upptar leverantörens namn och adress samt partiets referensnummer.

2) För att utsädet snabbt skall kunna levereras till köparen i det första handelsledet kan kontrollcentralen utställa ett förhandsgarantibevis för ett utsädesparti av basutsäde eller certifikatutsäde, trots att den officiella grobarhetsundersökningen inte är slutförd. Kontrollcentralen beviljar förhandsgarantibeviset under förutsättning att säljaren underrättar köparen om de slutliga grobarhetsresultaten. Leverantören garanterar då den grobarhet som har konstaterats vid förhandsundersökningen. Med avseende på marknadsföringen skall grobarheten anges på ett särskilt garantibevis som fästs på emballaget och som upptar leverantörens namn och adress samt partiets referensnummer.

Kontrollcentralen skall offentliggöra analysresultaten beträffande utsädespartiernas grobarhet, tusenkornsvikt och renhet i fråga om sådana partier som har sålts försedda med leverantörens garantibevis och förhandsgaranti och som inte uppfyller kraven i denna förordning eller för vilkas del de uppgifter som lämnats avviker från de uppgivna uppgifterna i högre grad än vad de officiella gränsvärdena tillåter. En uppgift behöver inte offentliggöras, om leverantören har dragit tillbaka utsädespartiet från marknaden.

Av offentliggörandet skall framgå

- a) den leverantör som ansvarar för utsädespartiet,
- b) handelspartiets referensnummer, och
- c) utsädespartiets vid en officiell kontroll konstaterade grobarhet, tusenkornsvikt och renhet.

Resultaten offentliggörs första veckan i mars, maj och september i de två facktidsskrifter som har den största spridningen bland finsk- respektive svenskspråkiga jordbrukare. Jordbrukare skall på begäran kunna få de offentliggjorda uppgifterna från kontrollcentralen.

Kostnaderna för annonseringen delas mellan de fröaffärer som deltagit i annonsen i förhållande till deras relativa andel av antalet utsädespartier.

3) Stamutsäde kan marknadsföras under följande förutsättningar:

- a) certifieringsmyndigheten har kontrollerat det officiellt i enlighet med de bestämmelser som gäller certifiering av basutsäde,
- b) utsädespartierna finns i en förpackning som är förenlig med bestämmelserna, och
- c) förpackningarna är försedda med ett officiellt garantibevis som upptar åtminstone uppgifterna i bilaga 4.

10 §

Försegling av försäljningsförpackningar med certifikatutsäde

Försäljningsförpackningarna skall förseglas och plomberas med ett oanvänt garantibevis som kontrollcentralen har utställt eller med ett sigill. Förpackningarna skall förseglas så att de inte kan öppnas utan att skadas eller utan att garantibeviset eller sigillet visar spår av öppnandet.

Utsäde av de arter som nämns i denna förordning kan, frånsett majs, marknadsföras i lösvikt. Vid marknadsföring av vara i lösvikt skall följande villkor iakttas:

- 1) de behållare ur vilka vara i lösvikt överläts till en slutanvändare får innehålla endast slutligt certifierat utsäde,
- 2) utsädet överläts direkt till en slutanvändare,
- 3) den behållare som slutanvändaren använder och i vilken utsädet placeras vid överlåtelsen skall förseglas genast efter påfyllningen,
- 4) vid påfyllning av en sådan behållare som avses i punkt 3 skall en officiell provtagare ta prov,
- 5) de uppgifter som framgår av det officiella garantibeviset skall överlåtas till slutanvändaren,
- 6) de utsädesmängder som packeriet under årets lopp har marknadsfört som vara i lösvikt skall anmälas till kontrollcentralen före kalenderårets utgång,
- 7) kontrollcentralen övervakar kvaliteten på och marknadsföringen av vara i lösvikt, och om villkoren i denna förordning inte uppfylls kan den förbjuda packeriet att marknadsföra vara i lösvikt,
- 8) en del av de prov som nämns i punkt 4 skall överlåtas för användning i EG:s jämförande sortförsök.

11 §

Märkning av certifikatutsäde

På utsidan av utsädesförpackningen skall under officiellt överinseende fästas ett oanvänt garantibevis som innehåller de uppgifter som nämns i bilaga 4 åtminstone på finska. Om utsädespartiet inte uppfyller kraven på grobarhet skall detta nämnas i garantibeviset. Utsädespartiets märke skall anges på försäljningsförpackningen genom tryckning eller stämpling.

Garantibevisfärgerna är följande:

- vit med en violett diagonal linje för stamutsäde,
- vit för basutsäde,
- blå för certifikatutsäde av första generationen, samt
- röd för certifikatutsäde av andra generationen.

Garantibeviset är i kraft från det datum då grobarheten undersökts till den 30 dagen i följande juni månad. Ett undantag utgör dock höstsäden, för vars del garantibeviset är i kraft till den 31 dagen i den oktober månad som följer på den nämnda 30 dagen i juni månad.

Om utsädespartiet har certifierats i en annan medlemsstat inom EU, behöver inget officiellt garantibevis för det tryckas på finska, om partiet marknadsförs i originalförpackningarna och om förpackningarna är försedda med garantibevis i original. Då kan den som importerar partiet på förpackningen själv trycka ett leverantörsgarantibevis på finska som överensstämmer med bilaga 5. Kontrollcentralen övervakar de garantibevis som leverantören trycker.

När det är fråga om utsäde av en genetiskt modifierad sort, skall det i garantibeviset, leverantörens garantibevis eller förhandsgarantibeviset samt på eller i förpackningen nämnas att sorten har modifierats genetiskt.

Kemiska behandlingar som utsädet genomgått eller behandlingsrekommendationer skall nämnas i garantibeviset, leverantörens garantibevis eller förhandsgarantibeviset samt på eller i förpackningen.

I kontroll- och garantibeviset för ett utsädesparti som ovan i 6 § 3 mom. är avsett för förökning av sorten skall antecknas: "Endast för förökning av sorten. Inte för marknadsföring."

Om ett utsädesparti som skall certifieras är av en sort som ingår i de officiella sortförsök som avses i 6 § 1 mom., skall i garantibeviset antecknas. "Sorten ingår i officiella sortförsök."

I garantibeviset, leverantörsgarantibeviset eller förhandsgarantibeviset för ett utsädesparti som marknadsförs ekologiskt producerat skall utöver uppgifterna i bilaga 4 eller 5 anges texten "Ekologiskt producerat utsäde".

12 §

Outplånlig märkning av uppgifter som skall anges på förpackningar för utsädespartier

De uppgifter som skall anges på försäljningsförpackningen för utsädespartier som godkännts i kategorin basutsäde eller certifikatutsäde kan tryckas beständigt och outplånligt direkt på förpackningen under följande förutsättningar:

- 1) de föreskrivna uppgifterna skall tryckas eller stämplas direkt på förpackningen med outplånlig skrift,
- 2) tryckets eller stämpelns utformning och färg skall stämma överens med förebilden i det officiella garantibeviset,
- 3) när prov tas skall av de föreskrivna uppgifterna tryckas eller stämplas på förpackningarna åtminstone partiets referensnummer och månaden samt året för förseglingen enligt följande modell: "förseglat (mån./år)" eller tidpunkten för senaste provtagning inför certifiering enligt modell "prov taget (mån./år):",
- 4) utöver de föreskrivna uppgifterna skall varje förpackning förses med ett officiellt serienummer som skall tryckas eller stämplas på förpackningen med outplånlig skrift eller stansas på den av det företag som utför märkningen; företaget skall varje månad meddela kontrollcentralen det antal förpackningar som den levererat och deras serienummer,
- 5) kontrollcentralen skall föra bok över alla utsädeskvantiteter som märkts på ovan nämnt sätt, med uppgifter om antalet förpackningar i varje utsädesparti och deras innehåll samt de serienummer som avses i punkt 4,
- 6) kontrollcentralen skall åtminstone varje kvartal granska förpackarens bokföring över den verksamhet som avses i denna paragraf.

13 §

Certifiering av utsäde som framställts utanför EU

Kontrollcentralen skall på begäran certifiera utsädespartier som har framställts i en annan medlemsstat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller utanför EES och

1) som härstammar direkt från basutsäde eller certifikatutsäde av första generationen som certifierats i en medlemsstat inom EES, eller

som härstammar från basutsäde eller certifikatutsäde av första generationen som certifierats i någon annan stat vars system för utsädeskontroll EG har erkänt såsom likvärdigt med EG:s system,

2) som vid en officiell odlingsgranskning i odlingslandet har konstaterats uppfylla kraven för utsädeskategorin i fråga enligt bilaga 1 till denna förordning, och

3) som vid en av kontrollcentralen utförd kontroll uppfyller kraven i bilaga 2.

14 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 december 2000.

Genom denna förordning upphävs jord- och skogsbruksministeriets beslut om marknadsföring av utsäde av stråsäd av den 29 april 1994 (22/94) jämte ändringar.

Genom denna förordning upphävs jord- och skogsbruksministeriets beslut om certifiering av utsäde av den 22 april 1998 (71/1998), jord- och skogsbruksministeriets beslut om marknadsföring av växtsorter av den 22 april 1998 (73/1998), jord- och skogsbruksministeriets beslut om offentliggörande av resultaten av tillsynen över utsäde av den 22 april 1998 (75/1998) och jord- och skogsbruksministeriets beslut om outplånlig märkning av de uppgifter som skall anges på emballage för utsädespartier av stråsäd av den 22 april 1998 (76/1998) jämte ändringar.

Åtgärder som verkställigheten av förordningen förutsätter får vidtas innan förordningen träder i kraft.

15 §

Övergångsbestämmelser

Ett utsädesparti som är avsett för användning på en brukningsenhet och som framställts av en jordbrukare samt som i egenskap av stamutsäde är av den generation för vilken odlingen har godkänts och vilken utsädet utgör skörd av kan certifieras som utsäde fram till den 30 juni 2001. Certifierade utsädespartier av ettåriga arter kan användas fram till den 30 juni 2004 och utsäde av mångåriga arter fram till den 31 oktober 2004.

I Helsingfors den 24 november 2000

Jord- och skogsbruksminister

Kalevi Hemilä

Överinspektör

Juha Mantila

KVALITETSKRAV FÖR UTSÄDESODLINGAR

BASUTSÄDE OCH CERTIFIKATUTSÄDE

1 Produktionsvillkor som gäller brukningsenheten

1.1 Utsädesproduktion godkänns inte på brukningsenheter där flyghavre förekommer; förbudet gäller inte utsädesproduktionslägenheter där flyghavre förekommer bara på skiften som är under uppsikt och där en bekämpningsplan har följts. Sorter av vilka utsäde produceras får inte odlas på skiften som är under uppsikt.

1.2 På brukningsenheten får det inte finnas andra odlingar där mogen fröskörd bärgas av den sort av vilken utsäde produceras. När det gäller korspollinerande arter (råg) får en enda sort av respektive art odlas på brukningsenheten. När det gäller självpollinerande arter får andra utsädesodlingar av sorter inom samma sortgrupp inte förekomma på brukningsenheten. Kontrollcentralen fastställer vilka sorter som ingår i de olika sortgrupperna.

1.3 Minst en odlingsgranskning skall utföras under vegetationsperioden, i fråga om inavlade linjer eller hybrider av durra och majs dock tre stycken.

2 Begränsningar i fråga om förfrukten

Vid produktion av basutsäde skall två år, vid produktion av certifikatutsäde ett år ha förflutit från det att det på odlingen senast har odlats en annan sort av samma art eller ett parti av samma sort med okänd äkthet.

3 Isoleringsavstånd

På odlingen skall isoleringsavstånden vara följande till sådana växtbestånd med vilka oönskad pollinering är möjlig:

Art	basutsäde	certifikatutsäde
Råg, annat än hybrider, kanariegräs	300 m	250 m
Durra, sudangräs	300 m	300 m
Rågvete, självpollinerande sorter	50 m	20 m
Majs	200 m	200 m
Föräldralinjer av råghybrider		
- när utsädesproduktionen grundar sig på hansterilitet	1 000 m	
- när utsädesproduktionen inte grundar sig på hansterilitet	600 m	
- inom produktionen av hybridutsäde		500 m

4 Växtbeståndets egenskaper

4.1 Äkthet

Växtbeståndet skall vara identifierbart med avseende på sorten och sortrent. I fråga om inavlade linjer skall växtbeståndet beträffande egenskaperna vara tillräckligt identifierbart och sortrent. Inom produktionen av utsäde av hybrid sorter tillämpas bestämmelserna ovan också på föräldralinjernas egenskaper, inberäknat hansterilitet eller återställande av fertiliteten.

4.1.1 Havre, korn, vete, rågvete

Art	Basutsäde	Certifikatutsäde 1 generationen	Certifikatutsäde 2 generationen
Havre, korn, vete	99.9 %	99.7 %	99.0 %
Rågvete	99.7 %	99.0 %	98.0 %

4.1.2 Vid produktion av utsäde av råg (annat än hybrider) och kanariegräs får antalet typer som avviker tydligt från den sort som odlas vara högst:

basutsäde	1 st./30 m ²
certifikatutsäde	1 st./10 m ²

4.1.3 Majs

4.1.3.1 antalet exemplar som avviker från sorten, den inavlade linjen eller föräldralinjen

a) basutsäde	högst
1) inavlade linjer (inbred lines)	0.1 %
2) enkelhybrider, varje föräldralinje	0.1 %
3) populationsorter	0.5 %
b) certifikatutsäde	
1) föräldralinjer för hybrid sorter	
- inavlade linjer (inbred lines)	0.2 %
- enkelhybrider	0.2 %
- populationsorter	1.0 %
2) populationsorter	1.0 %

4.1.3.2 Utsädesproduktion av hybrid sorter skall uppfylla följande krav:

- hanplantorna skall producera tillräckligt med pollen när honblommorna blommar
- vid behov emaskulering
- när 5 % eller mer av honplantorna har utvecklat mottagliga pistillmärken får andelen honplantor som har gett eller ger ifrån sig pollen inte överstiga:
 - 1 % vid en officiell odlingsgranskning och
 - 2 % vid de officiella odlingsgranskningarna sammanlagt

En planta anses ha gett eller ge ifrån sig pollen, när ståndarna är synliga på minst 50 mm av vippan och de har gett eller ger ifrån sig pollen.

4.1.4 Durra

4.1.4.1 antalet exemplar som avviker tydligt från den inavlade linje eller den föräldralinje av *Sorghum spp.* som odlas

a) basutsäde	högst
1) i blomningsstadiet	0.1 %
2) i mognadsstadiet	0.1 %
b) certifikatutsäde	
1) hanplantor som ger ifrån sig pollen när honplantorna har mottagliga pistillmärken	0.1 %
2) honplantor	
- i blomningsstadiet	0.3 %
- i mognadsstadiet	0.1 %

4.1.4.2 certifierad utsädesproduktion av hybrid sorter skall uppfylla följande krav:

- 1) hanplantorna skall producera tillräckligt med pollen när honblommorna har mottagliga pistillmärken
- 2) när honblommans pistillmärken är mottagliga får andelen honplantor som har gett eller ger ifrån sig pollen inte överstiga 0.1 %

4.1.4.3 vid utsädesproduktion av populationssorter eller syntetiska sorter av durra får de typer som avviker tydligt från den sort som odlas vara högst:

- basutsäde	1 st./30 m ²
- certifikatutsäde	1 st./10 m ²

4.1.5 Ris

antalet exemplar av vildris och ris med röda frön får inte överstiga:

- basutsäde	0 st.
- certifikatutsäde	1 st./50 m ²

4.1.6 Råghybrider

4.1.6.1 antalet exemplar som avviker tydligt från föräldralinjen får inte överstiga:

- basutsäde	1 st./30 m ²
- certifikatutsäde	1 st./10 m ²

4.1.6.2 hos basutsäde till vilket hansterilitet används skall den hansterila föräldralinjens sterilitet vara minst 98 %.

För produktionen av certifikatutsäde skall vid behov användas en blandning av en hansteril honföräldralinje och en hanföräldralinje som återställer ståndarens fertilitet.

4.1.7 Växtbestånd avsedda för framställning av certifikatutsäde (C) av hybrider av havre, korn, ris, vete, durumvete, speltvete och självpollinerande rågvete:

4.1.7.1 växtbeståndet skall uppfylla följande krav i fråga om minimiavståndet till angränsande växtbestånd som kan medföra oönskad pollinering:

- honkomponentens avstånd till vilken som helst annan sort av samma art, med undantag av växtbestånd av hankomponenten, skall vara minst 25 meter
- detta avstånd behöver inte iakttas, om tillräckliga försiktighetsåtgärder har vidtagits mot oönskad pollinering

4.1.7.2 växtbeståndet skall i fråga om komponenternas egenskaper vara tillräckligt identifierbart och sortrent

Om en kemisk hybridiseringsagent används vid utsädesproduktionen skall växtbeståndet uppfylla följande krav eller motsvara följande förutsättningar:

a) minimisortenheten för var och en komponent:

- havre, korn, ris, vete, durumvete och speltvete: 99.7 %
- självpollinerande rågvete: 99.0 %

b) minimihybriditeten skall vara 95 %. Hybriditetsandelen konstateras i enlighet med nuvarande internationell praxis, i den mån en sådan finns. Om hybriditeten fastställs när utsädet testas före certifieringen, behöver hybriditeten inte fastställas vid en efterkontroll på fältet.

4.2 Sundhet

Vid odlingsgranskningen observeras utsädesburna växtsjukdomar såsom sotsjukdomar och strimsjuka på korn. Stinksot på vete får inte förekomma vid utsädesproduktion. Resultaten av kontroller av försöksytorna antecknas i ett protokoll över odlingsgranskningen och utifrån dessa uppgifter meddelar kontrollcentralen på provning baserade betningsrekommendationer eller användningsförbud.

Andra skadliga sjukdomar som försämrar utsädets användbarhet, särskilt sot av släktet *Ustilago*, skall hållas på låg nivå.

4.3 Renhet

Under vegetationsperioden skall främmande arter och sorter avlägsnas från odlingen. Utsädesodlingen kan underkännas, om rikligt med skadliga kulturväxter eller ogräs förekommer.

4.4 Flyghavre

Skörden från en utsädesodling underkännas, om inte något annat följer av vad som anges nedan, ifall flyghavre konstateras förekomma på odlingen. Utsädesodlingen skall underkännas också i det fall att den konstateras vara fri från flyghavre, men det på andra odlingar på brukningsenheten förekommer flyghavre som medför fara för att flyghavre skall förorena utsädespartier. Om utsäde odlas på flera skiften, kan skörd från skiften som är fria från flyghavre godkännas, ifall flyghavreförekomsten är sådan att den inte medför fara för att flyghavre skall förorena utsädespartierna. På nya utsädesproduktionslägenheter får flyghavre inte förekomma.

BILAGA 2 KVALITETSKRAV FÖR UTSÄDE

Art		Renhet					Grobarhet	Fukthalt	Sundhet 1)		
		Frön av andra arter (st./500 g)							st r i m - s j u k a p å k o r n	f l y g s o t p å k o r n (2)	so tsj uk - do m ar ho s ha vr e (3)
			av stråsäd	av andra arter	sa m m an - la gt						
		1	2	3(c)	4(a)						
Havre, korn, vete, durumvete, speltvete	Basutsäde	99.0 %	1 (b)	3	4	0	85 % (*)	16.0 %	5 %		

	Certifikat- utsäde, 1 genera- tionen	9 8 .0 %	7	7	10	0	85 %	16.0 %	5 %		
	Certifikat- utsäde, 2 genera- tionen	9 8 .0 %	7	7	10	0	85 %	16.0 %	5 %		
Råg	Basutsäde	9 8 .0 %	1 (b)	3	4	0	85 %	16.0 %			
	Certifikat- utsäde, 1 genera- tionen	9 8 .0 %	7	7	10	0	85 %	16.0 %			
Rågve- te	Basutsäde	9 8 .0 %	1 (b)	3	4	0	80 %	16.0 %			
	Certifikat- utsäde, 1 genera- tionen	9 8 .0 %	7	7	10	0	80 %	16.0 %			
	Certifikat- utsäde, 2 genera- tionen	9 8 .0 %	7	7	10	0	80 %	16.0 %			

Ris	Basutsäde	9 8 .0 %			4 (d)	0	80 %				
	Certifikatutsäde, 1 generationen	9 8 .0 %			10 (d)	0	80 %				
	Certifikatutsäde, 2 generationen.	9 8 .0 %			15 (d)	0	80 %				
Durra		9 8 .0 %			0	0	80 %				
Majs		9 8 .0 %			0	0	90 %				
Kanariegräs	Basutsäde	9 8 .0 %	1 (b)		4	0	75 %				
	Certifikatutsäde	9 8 .0 %	5		10	0	75 %				

Renhet:

- Summan av antalet frön i kolumn 2 och 3 får inte överstiga maximiantalet frön i kolumn 4.
- Ett andra frö anses inte utgöra en orenhet, om det i ett nytt prov med samma vikt inte ingår ett enda frö av (annan) stråsåd.
- Av frön av andra arter får följande antal vara frön av äkerrättika och klättarter:

basutsäde	högst 1 st./500 g
certifikatutsäde	högst 3 st./500 g

d) Av frön av andra arter är följande antal tillåtna:

	Röda frön av ris	Hirsfrön
basutsäde	högst 1 st./500 g	högst 1 st./500 g
certifikatutsäde, 1 generationen	högst 3 st./500 g	högst 3 st./500 g
certifikatutsäde, 2 generationen	högst 5 st./500 g	högst 3 st./ 500 g

I provet får det finnas bitar eller fragment av mjöldryga (*Claviceps purpurea*) i följande antal:

stråsäd, utom råghybrider basutsäde högst 1 st./500 g, certifikatutsäde högst 3 st./500 g

råghybrider basutsäde högst 1 st./500 g, certifikatutsäde högst 4 st./500 g (om fem bitar eller fragment av mjöldryga förekommer tas ett nytt prov med samma vikt. Om det i detta ingår högst fyra bitar eller fragment av mjöldryga, kan partiet anses uppfylla kvalitetskraven till denna del)

Sundhet:

1) Gäller bara utsäde som framställts i Finland

2) Flygsot bestäms bara i fråga om sorter som är mottagliga för sjukdomen.

0.3–0.9 % betning rekommenderas

1.0–2.9 % betning obligatorisk

≥ 3.0 % underkänns

Strimsjuka på korn bestäms i fråga om sorter som är mottagliga för sjukdomen, och om förekomsten av sjukdomsalstrare är 5 % eller större rekommenderas betning.

3) Sotsjukdomar hos havre bestäms utgående från basutsädet

< 1000 sporer / g

inget att anmärka

1000–5000 sporer / g

betning rekommenderas

> 5000 sporer / g

betning obligatorisk

Om den som låter undersöka utsädet meddelar att han betar partiet med preparat mot flygsot och strimsjuka på korn undersöks inte ens mottagliga sorter.

Om stinksot påräffas i ett utsädesparti som framställts i Finland, underkänns partiet.

Kontrollcentralen kan undersöka också andra utsädesburna sjukdomar, om det finns anledning att misstänka att sådana förekommer i utsädet.

Grobarhet:

Ett utsädesparti skall uppfylla grobarhetskravet i den form partiet marknadsförs (obetad eller betad).

*) Minimikravet för grobarhet hos sorter av naken havre är 75 %. Garantibeviset skall då uppta märkningen: "Grobarhet minst 75 %".

Äkthet:

Äktheten undersöks i huvudsak vid en odlingsgranskning och en officiell efterkontroll, och äktheten skall uppfylla kvalitetskraven för arten och utsädeskategorin i fråga. Kontrollcentralen kan också företa andra bestämningar genom vilka äktheten konstateras, om kontrollen av sorten kräver det. Den som låter undersöka sorten betalar då kostnaderna för bestämningen.

Utsädet skall vara tillräckligt identifierbart och sortrent eller, ifall det är fråga om inavlade linjer, ha en tillräcklig identifierbarhet vad egenskaperna beträffar och sortrenhet. I fråga om utsäde av hybrid sorter tillämpas bestämmelserna ovan också på komponenternas egenskaper.

Råghybrider:

Utsäde får inte certifieras som certifikatutsäde om ett officiellt taget prov av basutsäde inte vid en officiell efterkontroll har uppfyllt kvalitetskraven i fråga om identifierbarhet och sortrenhet, inberäknat föräldralinjerna och hanplantornas sterilitet.

Durra och majs:

När en hansteril honkomponent används inom produktionen av certifikatutsäde av hybrid sorter tillsammans med en hankomponent som inte återställer fertiliteten bör utsädet framställas antingen genom att dessa utsädespartier blandas i lämpligt förhållande eller genom att den hansterila honkomponenten och den hanfertila honkomponenten blandas i en proportion som är utmärkande för sorten. Komponentandelarna undersöks vid odlingsgranskningen enligt kraven i bilaga 1.

Hybrider av havre, korn, vete, durumvete, speltvete och självpollinerande rågvete:

Äktheten hos utsäde av kategorin certifikatutsäde skall vara minst 90 procent. Detta undersöks genom officiella stickprov på en lämplig andel av proverna.

PARTI- OCH PROVVIKTER

Art	Högsta vikt ett parti ton	Lägsta provvikt gram	Provets vikt vid bestämning av frön av andra arter (bilaga 2) gram
1	2	3	4
Havre, korn, vete, råg, durumvete, speltvete, rågvete	25	2 500	500*)
Kanariegräs	10	400	200
Ris	25	500	500
Durra	10	1 000	900
Majs:			
- basutsäde av inavlade linjer	40	250	250
- övriga	40	1 000	1 000

I vikten för partiet inräknas de kemiska behandlingsmedel som har använts till partiet. Detta skall beaktas när partiets högsta vikt fastställs.

*) Flyghavrebestämningen görs utifrån ett prov på 1 kg. Om intyg över odlingsgranskningen saknas skall provet väga 3 kg.

Partiets högsta vikt får överskridas med högst 5 %.

UPPGIFTER SOM SKALL INGÅ I GARANTIBEVISET

Garantibevisets minimistorlek är 110 x 67 mm

BASUTSÄDE (B) OCH CERTIFIKATUTSÄDE (C)

1. "Utsäde certifierat i enlighet med Europeiska gemenskapens regler"
2. Kontrollcentralen för växtproduktion, Finland eller förkortningar för dem
3. Art, angiven åminstone med latinska bokstäver under det bota niska namnet, som kan anges i förkortad form och utan auktornamn
4. Sort, angiven åminstone med latinska bokstäver
5. Utsädeskategori
6. Partiets referensnummer
7. Månad och å för försegling enligt modell: "Förseglat... (månad och å)" eller tidpunkten för senaste provtagning inför certifiering enligt modell: "Prov taget... (månad och å)"
8. Deklarerad netto- eller bruttovikt
9. Vid angivande av vikten på ålana partier där bekämpningsmedelspelletering, överdragningsmedel eller andra fasta tillsatser använts skall tillsatsens beskaffenhet och det uppskattade förhållandet mellan de rena frönas vikt och den samma nlagda vikten anges
10. Produktionsland
11. När åminstone grobarheten har analyserats pånytt anges: "Ny undersökning utförd... (månad och å)" samt den inrättning som är ansvarig för den nya undersökningen. Uppgifterna kan fästas på det officiella garantibeviset med hjälp av en officiell självhäftande etikett.
12. Vid försäljning skall beträffande utsädespartiet anges partiets grobarhet, tusenkornsvikten, renheten och garantins giltighetstid. I samband med renheten anges de främmande stråådsarterna. Uppgifterna skall anges antingen i ett officiellt garantibevis eller i leverantörens garantibevis. Leverantörens garantibevis skall uppta de uppgifter som fastställs i bilaga 5. De uppgifter som anges i leverantörens garantibevis skall grunda sig på en analys som ett officiellt frökontrolllaboratorium har utfört i enlighet med ISTA:s praxis.
13. Hybrider och inavlade linjer:
 - av basutsäde, när hybriden eller den inavlade linjen har godkänts officiellt i enlighet med direktiv 70/457/EEG: föräldralinjens namn och den hybrid eller inavlade linje som är avsedd att vara den slutliga sortens föräldralinje, anteckningen "föräldralinje" och om så önskas namnet på den sort som skall framställas utgående från föräldralinjen
 - av basutsäde i andra fall: namnet på föräldralinjen för basutsädet, som kan anges i kodform, namnet på den sort som skall framställas utgående från föräldralinjen och anteckningen "föräldralinje"
 - av certifikatutsäde: sortens namn samt uttrycket "hybrid"

Färgen på garantibeviset är vit för basutsäde, blå för certifikatutsäde av första generationen och röd för certifikatutsäde av andra generationen.

STAMUTSÄDE (PB)

1. Certifieringsmyndigheten och medlemsstaten eller förkortningar för dem
 2. Partiets referensnummer
 3. Månad och år för försegling enligt modell: "Förseglat... (månad och år)" eller tidpunkten för senaste provtagning inför certifiering enligt modell: "Prov taget... (månad och år) "
 4. Art, angiven med latinska bokstäver i form av åminstone det botaniska namnet, som kan anges i förkortad form och utan auktornamn
 5. Sort, angiven åminstone med latinska bokstäver
 6. Stamutsäde (PB)
 7. Antalet generationer, vilket anger hur många generationer som får framställas före certifierat utsäde av första generationen
 8. Vid försäljning skall beträffande utsädespartiet anges partiets grobarhet, tusenkornsvikten, renheten och garantins giltighetstid. I samband med renheten anges de främmande stråådsarterna. Uppgifterna skall anges antingen i ett officiellt garantibevis eller i leverantörens garantibevis.
- Leverantörens garantibevis skall uppta de uppgifter som fastställs i bilaga 5. De uppgifter som anges i leverantörens garantibevis skall grunda sig på en analys som ett officiellt frökontrolllaboratorium har utfört i enlighet med ISTA:s praxis.

Färgen pågarantibeviset för stamutsäde är vit med en violett diagonal linje.

ICKE SLUTLIGT CERTIFIERAT UTSÄDE SOM SKÖRDATS I NÅGON ANNAN MEDLEMSSTAT INOM EES

1. Den myndighet som ansvarar för odlingsgranskningen och medlemsstaten eller förkortningar för dem
 2. Art, angiven åminstone med latinska bokstäver under det botaniska namnet, som kan anges i förkortad form och utan auktornamn
 3. Sort, angiven åminstone med latinska bokstäver
 4. Utsädeskategori
 5. Partiets referensnummer
 6. Deklarerad netto- eller bruttovikt
 7. Texten "icke slutligt certifierat utsäde"
 8. I fråga om hybrid sorter uttrycket "hybrid"
- Färgen pågarantibeviset för icke slutligt certifierat utsäde som skördats i någon annan medlemsstat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet är grå

Uppgifter som skall anges i importdokumentet:

- den myndighet som utställer dokumentet
- art, angiven åminstone med latinska bokstäver under det botaniska namnet, som kan anges i förkortad form och utan myndighetsnamn
- sort, angiven åminstone med latinska bokstäver
- utsädeskategori
- referensnummer för det utsädesparti som såts i åkern/uppgifter om grundutsädet och det land eller de länder som har certifierat utsädet
- åkerns eller partiets referensnummer
- den odlade areal på vilken det parti som nämns i dokumentet har framställts
- mängden skördat utsäde och antalet förpackningar
- i fråga om generationer som följer efter basutsäde antalet certifierade generationer
- ett intyg över att kraven på växtbeståndet uppfylls
- vid behov resultaten av en preliminär laboratorieundersökning

UPPGIFTER SOM SKALL ANGES I LEVERANTÖRENS GARANTIBEVIS

1. "Leverantörens garantibevis"
2. Art
3. Sort
4. Utsädeskategori
5. Partiets referensnummer
6. Leverantörens namn och adress
7. Grobarhet
8. Tusenkornsvikt
9. Renhet
10. Antal frön av andra arter och andra stråädsarter
11. Betningsmedel som använts
12. Garantins giltighetstid